

Rättsenheten

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Angående promemorian Digitaliseringsdirektivets genomförande i svensk bolagsrätt (Ds 2021:15)

Ekobrottsmyndigheten lämnar härmed sitt yttrande över rubricerat förslag.

Sammanfattning

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker förslaget att Bolagsverket ges möjlighet att kräva sökandens personliga inställelse för att motverka att aktiebolagsformen används för brottslig verksamhet. Vid den fortsatta beredningen av förslaget bör även övervägas om en anmäld företrädare ska kunna föreläggas att inställa sig personligen under samma förutsättningar som anmälaren. Att direktivet tillåter en nationell bestämmelse som möjliggör för Bolagsverket att kräva personlig inställelse av företrädare torde följa av beaktandesats 37.

Att längsta handläggningstid för ett ärende om registrering av ett aktiebolag, räknat från det att fullständig anmälan inkommit till Bolagsverket, under vissa förutsättningar, ändras från fyra månader till fem dagar torde typiskt sett öka riskerna för felaktiga registreringar i aktiebolagsregistret. För att begränsa dessa risker är det ur ett brottsförebyggande perspektiv viktigt att det av de föreslagna bestämmelserna framgår att handläggningstiden får förlängas när det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet. Att en sådan bestämmelse är förenlig med direktivet torde följa av att det av artikel 13g indirekt framgår att det ibland inte är möjligt att meddela beslut inom tidsfristen.

Att den ökade digitaliseringen medger ett större geografiskt avstånd till anmälare och de som ska registreras försvårar i vissa avseenden kontrollmöjligheterna. I andra avseenden torde digitaliseringen kunna effektivisera kontroller till begränsande av riskerna för att bolag används som brottsverktyg. Skälen till bedömningen att det i nuläget saknas anledning att ge Bolagsverket rätt att kräva att handlingar och information ska ges in uteslutande elektroniskt borde därför ha utvecklats i promemorian.

Personlig inställelse

Enligt Ekobrottsmyndigheten bör Bolagsverket ges möjlighet att göra djupare kontroller vid registrering av aktiebolag och dess styrelser. Bolagsverket bör också kunna vägra att registrera styrelseledamöter som misstänks vara målvakter och ställa krav på personlig inställelse vid misstanke om planerad brottslighet. Ekobrottsmyndigheten tillstyrker därför förslaget att Bolagsverket ska ges möjlighet att, under de angivna förutsättningarna, kräva sökandens personliga inställelse för att motverka att aktiebolagsformen används för brottslig verksamhet.

Utöver möjligheten att ålägga personlig inställelse för anmälaren finns även ett behov av att kontrollera identiteten av företrädare som inte är anmälare. Som förslaget är utformat finns

riskerna för att anmälda företrädares identiteter, eller huruvida de är målvakter, inte kommer att kunna kontrolleras tillräckligt väl.

Av beaktandesats 37 i digitaliseringsdirektivet torde följande att direktivet inte hindrar Sverige från att införa en möjlighet för Bolagsverket att, som ett villkor för registrering, även kräva personlig inställelse av andra anmälda företrädare än anmälaren själv, om det bedöms nödvändigt för att säkerställa den anmäldes identitet.

Ur ett brottsförebyggande perspektiv framstår det som angeläget att Bolagsverket ges utökande kontrollmöjligheter för att förhindra registrering av personer som misstänks ha anmälts som företrädare i företag utan vetskap, egen medverkan eller avsikt att delta i företagets verksamhet. Vid misstanke om att en anmäld företrädares id-handling är förfalskad eller att den anmälda företrädaren inte får företräda bolaget eller filialen bör Bolagsverket därför få ställa krav på personlig inställelse av den anmälda företrädaren oavsett om denne är anmälare eller inte. Detta skulle också ligga i linje med riksdagens bifall den 25 februari 2021 av civilutskottets förslag i utskottets betänkande 2020/21:CU8.

I den fortsatta beredningen av förslaget till ny lydelse av 27 kap. 2 § andra stycket aktiebolagslagen och 16 § första stycket filiallagen bör därför övervägas om en anmäld företrädare ska kunna föreläggas att inställa sig personligen vid Bolagsverket under samma förutsättningar som anmälaren. Sista meningen i 1 kap. 4 § aktiebolagsförordningen skulle också kunna ändras så att den får följande lydelse: ”Bolagsverket får kräva in ytterligare handlingar *eller kräva personlig inställelse*, om det behövs för att säkerställa den anmäldes identitet”.

Effektivitetsvinster

Ökad digitalisering torde i vissa avseenden kunna effektivisera kontroller i registreringsärenden vilket är positivt ur ett brottsförebyggande perspektiv. I den mån digitaliseringen effektiviserar andra delar av registreringshandläggningen kan frigörandet av Bolagsverkets resurser användas till ökade kontroller av misstänkta registreringar till förebyggande av ekobrott. Mot denna bakgrund hade det varit önskvärt att promemorian innehållit en redogörelse för skälen till bedömningen att det i nuläget saknas anledning att ge Bolagsverket rätt att kräva att handlingar och information ska ges in uteslutande elektroniskt.

Kortare tid att handlägga registreringsärenden

Samtidigt som digitaliseringen kan ha positiva effekter ur ett brottsförebyggande perspektiv kan den, tillsammans med den mycket korta tidsfristen på fem dagar för Bolagsverket att handlägga vissa registreringsärenden, medföra att kontrollmöjligheterna av riktigheten i av uppgifterna begränsas. Även om tidsfristen inte börjar löpa förrän anmälan är fullständig torde det i vissa fall bli svårt för Bolagsverket att hinna slutföra handläggningen av en fullständig anmälan inom fem dagar. Att längsta handläggningstid för ett ärende om registrering av ett aktiebolag, räknat från det att fullständig anmälan inkommit till Bolagsverket, under vissa förutsättningar, ändras från fyra månader till fem dagar torde därför typiskt sett öka riskerna för felaktiga registreringar i aktiebolagsregistret.

Av artikel 13g i direktivet och förslaget till 2 kap. 13 a § andra aktiebolagsförordningen följer att, om det inte är möjligt att meddela beslut inom tidsfristen, så ska sökanden underrättas om orsakerna till förseningen. Rekvisitet ”inte är möjligt” lämnar ett visst tolkningsutrymme. Att det, förutom kravet på underrättelse, inte föreskrivs någon rättsföljd om handläggningen inte slutförs inom föreskriven tid, talar för att direktivet ska tolkas så att handläggningstiden får förlängas under vissa omständigheter.

När det inte är möjligt att slutföra förfarandet för att bilda ett bolag eller registrera en filial inom fem respektive tio dagar ska sökanden alltså underrättas om orsakerna till förseningen. Enligt Ekobrottsmyndighetens uppfattning bör rekvisitet ”inte är möjligt” ges en extensiv tolkning enligt vilken handläggningstiden får förlängas när det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet. Vid en sådan tolkning av direktivet och de bestämmelser som genomför detta torde de ökade risker för felaktiga registreringar, som de förkortade handläggningstiderna typiskt sett skapar, kunna begränsas i tillräcklig mån. Ekobrottsmyndigheten tillstyrker därför att 18 a § filialförordningen formuleras i enlighet med förslaget.

Såsom förslagna 13 a § aktiebolagsförordningen formulerats framgår inte med samma tydlighet som i 18 a § filialförordningen att handläggningstiden får förlängas när det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet. Utan motsvarande precisering blir det svårare att bedöma när det inte är möjligt att meddela beslut inom tidsfristen. Ekobrottsmyndigheten förordar därför att förslaget till 13 a § aktiebolagsförordning formuleras på ett liknande sätt som förslaget till 18 a § filialförordningen.

Utmaningar föranledda av geografiskt avstånd

De föreslagna regeländringarna skulle kunna påverka vissa av Ekobrottsmyndighetens ärenden med internationell koppling negativt i fråga om utredningarnas komplexitet, tidsutdräkt och bevismöjligheter. Detta skulle i så fall få konsekvenser för Ekobrottsmyndigheten genom att ta mer resurser i anspråk och förlänga handläggningstiderna. Det geografiska avståndet till anmälaren (som inte behöver vara folkbokförd inom EU utan endast EU-medborgare) försämrar kontrollmöjligheterna och innebär därför ökade risker för att felaktiga identiteter och målvakter kommer att användas som bolagsföreträdare. När en registrering gjorts digitalt utanför Sverige kan det bli svårare för brottsutredarna att avgöra hur registreringen har gått till, av vilken person och på vilken plats. Stora krav måste därför ställas på den tekniska tillförlitligheten vid registrering såvitt avser on-line-ingivande av bolagshandlingarna beträffande identiteten på anmälare och ställföreträdare.

Promemorians konsekvensanalys (avsnitt 5)

Ekobrottsmyndigheten saknar en analys av konsekvenserna för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Monica Rodrigo. I ärendets slutliga handläggning har t.f. rättschefen Ann Lemne deltagit. Verksjuristen Johan Dibb har varit föredragande.

Monica Rodrigo

Johan Dibb

Expedition till
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.a@regeringskansliet.se

Kopia till
ju.L1@regeringskansliet.se